

Література.

1. Оцінка і діагностика фінансової стійкості підприємства: [монографія] / [М.О. Кизим, В.А. Забродський і др.]. – Х.: Видавничий Дім „ИНЖЕК”, 2003. – 144 с.
2. Хомяков В.І. Управління потенціалом підприємства / В.І. Хомяков, І.В. Бакум. – К.: Кондор, 2007. – 400 с.
3. Шершньова З.Є. Стратегічне управління: [Підручник] / З.Є. Шершньова. – [2-е вид., перероб. і доп.]. – К.: КНЕУ, 2004. – 699 с.
4. Сімаков К.І. Забезпечення ефективності організаційної структури управління промислового підприємства: автореф. дис. канд. екон. наук: спец. 08.06.01 / К.І. Сімаков; НАН України. НАН України. Ін-т екон. пром-сті. – Донецьк, 2001. – 19 с.
5. Інноваційні ресурсозберігаючі технології: ефективність в умовах різного фінансового стану агроформувань: [Монографія] / За ред. проф. Г.Є. Мазнева. – Харків : Вид-во «Майдан», 2014. – 592 с.

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИРОБНИЦТВА ЯРОГО ЯЧМЕНЮ В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ

*ПЕРЕБИЙНОС С.Б., МАГІСТРАНТ**

*ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА*

Зерновиробництво є ключовою галуззю сільськогосподарського виробництва в Україні. На сьогоднішній день, для більшості вітчизняних аграрних підприємств розвиток зернової галузі є запорукою ефективної діяльності, адже воно забезпечує продовольчу безпеку держави, а також є складовою експортного потенціалу країни. Однак, ефективність виробництва зернових культур залежить від ряду макро- і мікроекономічних факторів, які мають бути у постійному полі зору науковців та аграріїв-практиків. Підвищення ефективності виробництва та забезпечення його стабільного розвитку на сьогодні має досягатися шляхом узгоджених дій органів державної влади, місцевого самоврядування та окремих підприємницьких структур [2].

Утримання конкурентних позицій на ринку неможливе без застосування заходів щодо підвищення якості продукції, модернізації виробництва, його екологізації, застосування сучасних високих технологій, інноваційної діяльності [3].

* Науковий керівник – Смігунова О.В., к.е.н., доцент

Дослідженню питань, пов'язаних з розвитком зернопродуктового підкомплексу та ефективності виробництва зерна сільськогосподарськими підприємствами присвячено праці таких вітчизняних науковців як Бойко В.І., Саблук П.Т., Гайдук Т.Г., Бондар О.В. та ін. Однак зміни, що відбуваються в динамічному ринковому середовищі, зумовлюють необхідність постійного дослідження показників ефективності виробництва зерна аграрними підприємствами, виявлення тенденцій та визначення шляхів їх вирішення проблем, що виникають.

Однією з важливих експортоорієнтованих культур на сьогодні є ячмінь. У 2016/2017 МР Україна за експортом фуражного ячменю увійшла до трійки світових лідерів (після ЄС та Австралії). Головними покупцями українського ячменю стали Саудівська Аравія, Лівія, Йорданія, Алжир та Туніс. Важливими досягненнями в експорті ячменю стали збільшення поставок на ринок Європейського Союзу – з 227 тис. тонн до 348 тис. тонн – та відновлення експорту до Туреччини – українські експортери відвантажили туди 128 тис. тонн ячменю в порівнянні з 11 тис. тонн у 2015/16 МР. В сукупності експорт ячменю в 2016/2017 МР приніс українським аграріям 747,3 млн. дол США. Також Україна почала експортувати пивоварний та органічний ячмінь, який вирощується за допомогою виключно органічних добрив [1].

Рентабельність ячменю в Україні у 2016 році складала 25,4 %. Це максимальний показник рентабельності ячменю в Україні за останні декілька років. Однак, на сьогодні це достатньо низький показник, що зумовлено падінням світових цін на товарний ячмінь, якого за останні декілька років накопичилися чималі запаси. При цьому ціни на ячмінь на внутрішньому ринку в поточному сезоні більш, ніж просто привабливі – вони практично зрівнялися з цінами на продовольчу пшеницю. Попит на український ячмінь продовжує бути стабільно високим. Виходячи з такого стану речей, вітчизняні аграрії мають сприятливі передумови для розширення, а точніше деякого відновлення, посівних площ під ячменем [1].

Так, заданими Державної служби статистики України у 2010 – 2016 рр. загальна величина посівних площ ярого ячменю у господарствах усіх категорій скоротилася з 3024,1 тис. га до 1860,8 тис. га, або на 38,5 %, при чому посівна площа у сільськогосподарських підприємствах скоротилася на 52,4 %, а у особистих господарствах населення – лише на 18,2 % [5].

Врожайність культури за останні 7 років збільшилася з 18,3 ц/га до 31,6 ц/га, або на 72,7 %. Варто зазначити, що значний період цей показник залишався незмінним. Однак, у порівнянні з аналогічним середнім показником у країнах Європейського Союзу (70 ц/га), можна говорити про значне технологічне відставання галузі [1].

Таким чином, за період 2010 – 2016 рр. валовий збір ярого ячменю в господарствах усіх категорій України зріс з 52625,9 тис. т до 5798,2 тис. т, або на 10 %. При чому в господарствах населення валовий збір культури зріс на 32,4 %, у фермерських господарствах – на 19 %, а у сільськогосподарських підприємствах – зменшився на 7 %. Найбільші збори зерна ячменю були у Одеській, Миколаївській, Дніпропетровській областях [5]. Такий стан, звичайно, є логічним підтвердженням того, що тваринницька галузь на сьогодні також в значній мірі перемістилася в сектор селян-одноосібників, які й змушені формувати власну кормову базу.

Зерновиробництво є перспективною галуззю аграрного сектору економіки України. Воно забезпечує продовольчу безпеку держави та є джерелом надходження валютних коштів від експорту агропродовольчої продукції. Використання перспективних сортів ярого ячменю вітчизняної селекції суттєво підвищить врожайність та рівень конкурентоспроможності виробництва культури, а виважена державна політика щодо впровадження необхідних програм розвитку зернової галузі сприятиме зміцненню виробничого та експортного потенціалу країни.

Література.

1. 5 тез про виробництво ячменю в Україні. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bakertilly.ua/news/id1305>.
2. Грідін О.В. Зернопродуктовий підкомплекс України : сучасний стан, актуальні проблеми та перспективи розвитку / О.В. Грідін // Актуальні проблеми інноваційної економіки. – 2017. – № 1. – С. 21-27. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/apie_2017_1_6.
3. Дудник О.В. Розвиток економічного потенціалу аграрних підприємств як складова управління їх конкурентоспроможністю [Електронний ресурс] / О.В. Дудник, О.В. Смігунова, В.Г. Краля // Інфраструктура ринку. – 2017 – № 6. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.market-infr.od.ua/uk/6-2017>.
4. Кінець початку: ячмінь б'є рекорди рентабельності [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukragroconsult.com/uk/news/kinec-pochatku-yachmin-b2019ie-rekordi-rentabelnosti-marzha-kukurudzi-padaie-na-dno><http://www.ukragroconsult.com/uk/news/kinec-pochatku-yachmin-b2019ie-rekordi-rentabelnosti-marzha-kukurudzi-padaie-na-dno>.
5. Рослинництво України 2016. Статистичний збірник [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.